

1 וְשִׁמְעָאֵל בְּנֵי שֵׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה כְּבֵר, וְיִתְנִין פְּדִיִין נִפְשׁוֹ כְּתִיב, 57
וְהִינּוּ נִפְשׁוֹ שֶׁל הַמּוֹקֵד. וְיִתְנִין דְּחוּס דְּיוֹק זֶה, אֵין – אֲבָן פְּדִיִין נִפְשׁוֹ 58
כְּתִיב, ואֲבָן תְּשִׁלּוּם זֶה בֶּא לְפִדּוֹת אֶת נִפְשׁוֹ, מִיָּה בִּי שְׁיִמִּינִן בְּדִנְיָן 59
שְׁיִמִּינִן – וּמִכַּל מָקוֹם שׁוּי הַתְּשִׁלּוּם הוּא כְּפִי שׁוּי הַנִּזְק, וּבִכֵּר יִפְדֶּה 60
אֶת נִפְשׁוֹ. 61
מִסְפֶּרֶת הַגְּמָרָא: מִשְׁכָּח לִיָּה רַבָּא לְרַב נַחֲמָן בְּדֶרֶב אַחָא בְּרַי יַעֲקֹב 62
דְּאֵרְסִי גְדוֹל הוּא – רַבָּא הֵיךְ מִשְׁכַּח לְפָנֵי רַב נַחֲמָן אֶת רַב אַחָא בְּרַי יַעֲקֹב 63
שֶׁגְדוֹל בְּתוֹרָה הוּא, אִמְרֵי לִיָּה רַב נַחֲמָן לְרַבָּא, לְכִשְׁבָּא לִידֵךְ הִבִּיאָהּ 64
לִידֵי – כִּשְׁבִּיבָא אֵלֶיךָ תְּבִיאֵנוּ אֵלֵי. בִּי אַתָּא לְנִבְיָה – כִּשְׁבָּא רַב אַחָא 65
לְפָנֵי רַב נַחֲמָן, אִמְרֵי לִיָּה רַב נַחֲמָן בְּעֵי מִינָא מִלְּתָא – שָׂאל מִמֶּנִּי 66
דְּבֵר. בְּעָא מִינָהּ, שׁוּר מוֹעֵד שֶׁל שְׁנֵי שׁוֹתְפִין שְׁהֵרַג אָדָם, בִּיבֵר 67
מִשְׁלֵמִין בּוֹפֵר, אִם תֵּאמַר שֶׁמֶשֶׁלֶם הָאִי בּוֹפֵר וְהָאִי בּוֹפֵר – שִׁכַּל 68
אֶחָד יִשְׁלַם כּוֹפֵר שֶׁלֶם, הֵרִי בּוֹפֵר אֶחָד אִמְרֵי רַחֲמָנָא וְלֹא שְׁנֵי בּוֹפְרִין 69
– הַתּוֹרָה חִיבָהּ בְּכוֹפֵר אֶחָד, וּמִדּוּעַ יִרְוּחוּ יוֹרְשֵׁי הַנִּזְק וְיִקְבְּלוּ שְׁנֵי 70
תְּשִׁלּוּמִים. וְאִם תֵּאמַר שֶׁיִּשְׁלַם הָאִי חֲצִי בּוֹפֵר וְהָאִי חֲצִי בּוֹפֵר, הֵרִי 71
בּוֹפֵר שֶׁלֶם אִמְרֵי רַחֲמָנָא, וְלֹא חֲצִי בּוֹפֵר – וְאִין הַמּוֹקֵד מִתְּכַפֵּר בִּמְהֵרָה 72
שִׁישְׁלַם חֲצִי כּוֹפֵר. 73
אֲדִיתִיבִי וְקָא מַעְיִין בָּהּ – בְּתוֹךְ כִּדֵּי שִׁישֵׁב רַב נַחֲמָן וְעִיִּין בִּסְפֵק זֶה, אִמְרֵי 74
לִיָּה סֵפֶק נֹסֵף, הִנֵּן בַּעֲרִכִּין (כֹּא). חִיבִי עֲרִכִּין מִשְׁשִׁבְּנִין אוֹתָן חִיבִי 75
הַטָּאֹת וְאִשְׁמוֹת אֵין מִשְׁשִׁבְּנִין אוֹתָן – אָדָם שֶׁאִמְרֵי 'עֲרִכִי עֲלִי' 76
שֶׁנִּתְחַיֵּב לְתַת לְבִית הַמִּקְדָּשׁ כְּפִי הַעֲרֵךְ שֶׁנִּתְחַיֵּב בְּתוֹרָה, רִשְׁאֵי גִבּוֹר 77
הִדְקִישׁ לְמַשְׁכְּנוֹ עַל חֵיבּוֹ זֶה, כְּלוּמַר לִיכְסֵן לְבִיתוֹ וּלְגִבּוֹת בַּעַל בְּרוּחוֹ 78
אֶת הַסִּכּוּם שֶׁנִּתְחַיֵּב, שְׂכִין שְׂאִין תְּשִׁלּוּם זֶה בֶּא לְכַפֵּרָה יֵשׁ לַחֲשׁוֹשׁ 79
שִׁיתַּעֲכַב מִלְּשִׁלָּם. אֵךְ אָדָם שֶׁחָטָא וְנִתְחַיֵּב לְהִבְיָא קֶרֶבֶן חָטָאֵת אוֹ 80
אִשָּׁם, כִּיּוֹן שֶׁהִקְרַב בֶּא לְכַפֵּר עֲלֵיו אִין לַחֲשׁוֹשׁ שִׁיתַּעֲכַב מִלְּהִבְיָא 81
הַקְרַבֶּן, וְלִכְּךָ אִין רִשְׁאִים לְמַשְׁכְּנוֹ עַל הַקְרַבֶּן. וְשָׂאל רַב אַחָא, חִיבִי 82
בּוֹפְרִין מֵאִי, הָאִם יוֹרְשֵׁי הַנִּזְק רִשְׁאִים לְמַשְׁכְּנוֹ עַל הַכּוֹפֵר אוֹ לֹא. בִּיּוֹן 83
דְּכִפְרָה הוּא, בְּחִטָּאֵת וְאִשָּׁם דְּמִי – כִּיּוֹן תְּשִׁלּוּם הַכּוֹפֵר בֶּא לְכַפֵּר 84
עַל בַּעַל הַשּׁוֹר, דְּרֹמָה חֵיבּוֹב לְחִיבֵי חָטָאֵת וְאִשָּׁם, וְהַחֲמִיר חֲמִיר עֲלִיָּהּ 85
וְלֹא בְּעֵי מִשְׁבּוּנִיָּה – וְחִמּוֹר בְּעִינֵי חֵיבּוֹ זֶה וְאִין צָרִיךְ לְמַשְׁכְּנוֹ. אוֹ 86
דְּלִמָּא, בִּיּוֹן דְּלַחֲבִירָה הוּא דְּבָעֵי מִתְּבָא לִיָּה (מִמּוֹנָא הוּא) וְלֹא 87
לְגִבּוֹת הוּא – כִּיּוֹן שֶׁחֵיבּוֹב לְחִיבֵי חָטָאֵת וְאִשָּׁם, לֹא לְגִבּוֹת לְבִית 88
הַמִּקְדָּשׁ, (מִמּוֹנָא הוּא) וְלֹא חֲמִיר עֲלִיָּהּ וְבָעֵי מִשְׁבּוּנִיָּה – חֲשׁוֹב 89
בְּעִינֵי חֵיבּוֹב זֶה לְחֵיבּוֹב מִמּוֹנֵי שְׂכִין אָדָם לְחִיבּוֹ וְאִינוּ חִמּוֹר עֲלֵיו, וְצָרִיךְ 90
לְמַשְׁכְּנוֹ. אִי נִפְיֵי יֵשׁ לְמוֹר סִבְרָא נֹסֶפֶת, בִּיּוֹן דְּהוּא לֹא חֲטָא וְמִמּוֹנִיָּה 91
הוּא דְּאִוִּיק – כִּיּוֹן שֶׁלֹּא בַּעַל הַשּׁוֹר בַּעֲצֻמוֹ חָטָא, אֲלֵא מִמּוֹנֵי דְּהִינּוּ 92
הַשּׁוֹר, לֹא חֲמִיר מִלְּתָא עֲלִיָּהּ וְבָעֵי מִשְׁבּוּנִיָּה – אִינוּ חִמּוֹר עֲלֵיו 93
חֵיבּוֹב זֶה. וְצָרִיךְ לְמַשְׁכְּנוֹ. 94
אִמְרֵי לִיָּה רַב נַחֲמָן, שְׂכָבִין – הֵנַח וְאֵל תּוֹסִיף לְהַקְשׁוֹת, אִמְרֵי 95
בְּקִמְיָתָא – כִּבְר בְּקוֹשִׁיתֵךְ הָרִאשׁוֹנָה הוֹשַׁתְקִי, שְׂאִינִי יוֹדַע תְּשׁוּבָה 96
עֲלֵיהּ: 97
תִּנּוּ רַבִּין, שְׂאֵלֵי לְשׁוֹר בְּחִזְקָתָהּ, תִּם, וְנִמְצָא מוֹעֵד לְאַחַר שִׁנְגָה, שְׁנוּדַע 98
לוֹ שִׁכְבַּר הִיָּה מוֹעֵד בְּרִשׁוֹת הַבַּעֲלִים, הַבְּעָלִים מִשְׁלֵמִין חֲצִי נֶזֶק שֶׁל 99
מוֹעֵד, שְׂכִין שֶׁלֹּא הוֹדִיעוּ לְשׁוֹאֵל שֶׁהַשּׁוֹר מוֹעֵד, לֹא קִיבֵל עֲלֵיו שְׁמִירַת 100
שׁוֹר מוֹעֵד אֲלֵא שְׁמִירַת שׁוֹר תִּם, וְשׁוֹאֵל מִשְׁלַם חֲצִי נֶזֶק, שְׁהִרִי אֵף 101
אִם הִיָּה תִם הִיָּה חֵיבּוֹב לְשִׁלָּם הַחֲצִי נֶזֶק. 102
וְאִם הִיָּה תִם אֲלֵא שֶׁהוֹעֵד בְּרִיַּת שׁוֹאֵל, וְהַחֲזִירוּ לְאַחַר מִכֵּן לְבַעֲלִים 103
וְנִגַּח בְּרִשׁוֹתָם, בְּעָלִים מִשְׁלֵמִין חֲצִי נֶזֶק וְשׁוֹאֵל פְּטוֹר מִכָּלָם, 104
שִׁרְשׁוֹת מִשְׁנֵה וְחִזּוֹר לְהוֹדִיעַ תִּם. 105
אִמְרֵי מֵר, שְׂאֵלֵי בְּחִזְקָתָהּ תִּם וְנִמְצָא מוֹעֵד בְּעָלִים מִשְׁלֵמִין חֲצִי נֶזֶק 106
וְשׁוֹאֵל חֲצִי נֶזֶק, מִקְשָׁה הַגְּמָרָא, וְאִמְרֵי חֵיבּוֹב הַשּׁוֹאֵל כִּלְלִי, לִיָּמָא לִיָּה 107
– יֵאמַר לְבַעֲלִים, תּוֹרָא שְׂאֵלִי אִרְיָא לֹא שְׂאֵלִי – שׁוֹר שֶׁאֲלָתִי וְלֹא 108
אִרְיָה, כְּלוּמַר מֵאַחֲרֵי שֶׁלֹּא יִדְעָתִי שְׁשׁוֹר זֶה רָגִיל לְנִגּוֹחַ לִכֵּךְ לֹא נִזְדַּחֲרִיתִי 109
בְּשְׁמִירָתוֹ, וְעֲלִיךָ הִיתָם מוֹשְׁלֵת שְׁמִירָתוֹ. 110
אִמְרֵי רַב, אֲבָן אֵם לֹא יִדַּע שְׁרָגִיל לְנִגּוֹחַ פְּטוֹר הַשּׁוֹאֵל לְגַמְרִי, וְהָכֵא 111
בְּמֵאִי עֲסָקִין, בִּאֲפֻן שְׁהִבִּיר בּוֹ שְׁהוּא נִנְחֵן – שֶׁהִבִּיר שְׁשׁוֹר זֶה רָגִיל 112

1 אִי לְרַבִּי יְהוֹדָה – אִם סוֹבֵר כְּרִבִּי יְהוּדָה (לְקַמֵּן מִזֶּה) שְׁצָרִיךְ לְשַׁמּוֹר 2
שׁוֹר תִּם בְּשְׁמִירָה מַעֲוֵלָה, מְדוּבָר דְּעָבֵד לִיָּה שְׁמִירָה פְּחוּתָה וְלֹא עָבֵד 3
לִיָּה שְׁמִירָה מַעֲוֵלָה, וְאִי לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב – וְאִם סוֹבֵר כְּרִבִּי 4
אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב שְׂדֵי לְשׁוּמְרוֹ בְּשְׁמִירָה פְּחוּתָה, מְדוּבָר דְּלֹא עָבֵד לִיָּה 5
שְׁמִירָה כִּלְלִי, וְלִכֵּךְ חֵיבּוֹ. וְכִמוֹ דְּתִנָּאֵי בְּבִרְיִיתָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב 6
אִמְרֵי אַחֲרֵי תִם וְאַחֲרֵי מוֹעֵד שְׁשִׁמְרִין שְׁמִירָה פְּחוּתָה פְּטוֹרִין. וּבִאֲפֻן 7
זֶה אִמְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁחֵיבּוֹב לְשִׁלָּם, וְהָאִי קָא מִשְׁמַע לָן רַבִּי יַעֲקֹב 8
דְּמַעְמִידִין לָהֶן אֲפּוֹטְרוֹפּוֹסִין לְתִם לְגִבּוֹת מְגוּפָה, וּמִדּוּעַ הוֹצֵרֵךְ לְבִאֵר 9
שֶׁהִבְרִיתָא מְדַבֵּרֶת בְּמוֹעֵד. 10
אִמְרֵי לִיָּה, אֲבָן הִיָּה יִכּוֹל רַבָּא לְהַעֲמִיד כֵּן, אִמְנַם הָכִי קָאִמְרֵי רַבָּא, 11
הִרְאֵה דְּאִיתִי בֵּיה תְּרִיתִי מַעְמָא – אֲפֻשֶׁר לְהַעֲמִידוֹ בִּאֲפֻן אֶחָד שִׁישׁ בּוֹ 12
שְׁנֵי טַעֲמִים, כְּלוּמַר שֶׁאִם נַעֲמִיד דְּבִרִּי רַבִּי יַעֲקֹב בְּמוֹעֵד יֵשׁ בִּכֵּךְ כִּמָּה 13
חִידוּשִׁים, שְׁסוֹבֵר כְּרִבִּי יְהוּדָה בְּשְׁמוּעָה דִּי בְּשְׁמִירָה פְּחוּתָה וְשַׁצֵּד 14
תְּמוֹת בְּמִקּוּמָה עוֹמֶדֶת, וְשְׁמַעְמִידִין אֲפּוֹטְרוֹפּוֹס לְתִם לְגִבּוֹת מְגוּפָה. אֵךְ 15
אִם נַעֲמִידוֹ בְּתִם, לֹא הִיָּה בִּכֵּךְ אֲלֵא חִידוּשׁ אֶחָד שְׁמַעְמִידִין אֲפּוֹטְרוֹפּוֹס 16
לְתִם, וְלֹא הִיָּיתִי יוֹדַע שְׁסוֹבֵר כְּרִבִּי יְהוּדָה שַׁצֵּד תְּמוֹת בְּמִקּוּמָה עוֹמֶדֶת 17
וְשְׁלִמוּעָה דִּי בְּשְׁמִירָה פְּחוּתָה. 18
רַבִּינָא חִזּוֹר לְתַרְץ קוּשִׁיתִי אֲבִי מִמָּה שֶׁשִּׁנְיָנוּ בְּבִרְיִיתָא שְׂרַבִּי יְהוּדָה 19
וְרַבִּי יַעֲקֹב חוֹלְקִים: רַבִּינָא אִמְרֵי, מָה שְׁמַבּוּרָא בְּבִרְיִיתָא הַשְּׁנִיָּה 20
שֶׁחוֹלְקִים רַבִּי יַעֲקֹב וְרַבִּי יְהוּדָה, אִין מַחְלֻקְתָם בִּאֶחָד מִדְּבָרִים 21
שֶׁהוֹחִיבֵי דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב בֶּהֱמָה כְּרִבִּי יְהוּדָה, אֲלֵא דְּבָרֵי 22
אֲחֵר, וְרִשׁוֹת מִשְׁנֵה אִימָא בִּינִייהוּ, אִם בִּאֲפֻן שֶׁנִּשְׁתַּנֵּה הָרִשׁוֹת חִזּוֹר 23
לְתוֹמֹתוֹ אוֹ לֹא, וְכִנּוּן דְּהִנּוּה מוֹעֵד בְּרִשׁוֹת הַאֲפּוֹטְרוֹפּוֹס, וְנִתְפַּקֵּחַ 24
הַחֲרִשׁ וְנִשְׁתַּפַּח הַשּׁוֹמֵה וְהַגְּדִיל הַקָּמֵן, וְלֹא שְׁמָרוֹ כְּרִאוֹ וְנִגַּח, רַבִּי 25
יְהוֹדָה כְּבֵר הִרִי הוּא בְּחִזְקָתוֹ, וְהִינוּ כְּמוֹעֵד לְשִׁלָּם נֶזֶק שֶׁלֶם, וְרַבִּי 26
יַעֲקֹב כְּבֵר רִשׁוֹת מִשְׁנֵה וְחִזּוֹר לְהוֹדִיעַ תִּם, וְאִינוּ חֵיבּוֹב אֲלֵא חֲצִי נֶזֶק 27
בְּלִבְדּוֹ: 28
הַגְּמָרָא דְּנָה בְּשׁוֹר שֶׁל יִתְוֹמִים שְׁהֵרַג אָדָם: תִּנּוּ רַבִּין, אֲפּוֹטְרוֹפּוֹסִים 29
הַמְּמוֹנִים עַל שׁוֹר הִיתוּמִים, מִשְׁלֵמִין עַל נֶזֶק הַשּׁוֹר מִן הַעֲלִיָּה – 30
מִשְׁאֵר הַנִּסְכִּים וְלֹא מִגּוֹף הַשּׁוֹר, אִם הִיָּה מוֹעֵד, וְאִין מִשְׁלֵמִין בּוֹפֵר 31
אִם הֵרַג אָדָם. 32
מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵן תִּנָּא בּוֹפֵרָא בְּפִרְהָ וְיִתְמִי לֹא בְּנֵי בְּפִרְהָ נִינְהוּ 33
– מִי תִנָּא שְׁסוֹבֵר שֶׁתְּשִׁלּוּם הַכּוֹפֵר הִינוּ כְּפִרָה עַל בַּעַל הַשּׁוֹר עַל 34
שְׁהֵרַג אָדָם, וְלִכֵּךְ פּוֹטֵר מִכּוֹפֵר שְׂכִין שְׁקֻטִים הֵם אִינַם צָרִיכִים כְּפִרָה. 35
אִמְרֵי רַב חֲסִדָּא, רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּנֵי שֵׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה הִיא, 36
וְכִמוֹ דְּתִנָּאֵי, נִאֲמַר בְּפִסּוֹק (שְׁמוֹת כֹּא ל) 'אִם כְּפִר יוֹשֵׁת עֲלֵיו וְיִתְנִין 37
פְּדִיִין נִפְשׁוֹ', הִינּוּ דְּמִי נִינֵךְ – כְּשׁוּי דְּמִי הִנְהַרְגֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּנֵי שֵׁל 38
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אִמְרֵי, הַכּוֹפֵר הוּא דְּמִי מוֹיֵךְ – כְּשׁוּי בַּעַל הַשּׁוֹר, 39
לְפִי שֶׁתְּשִׁלּוּם הַכּוֹפֵר הוּא כִּדֵּי לְפִדּוֹת מִמִּיתָה בְּיַד שְׂמִים, וְלִכֵּךְ צָרִיךְ 40
שִׁישְׁלַם אֶת שׁוּיָו. וּמִבְּאֵר רַב חֲסִדָּא, מֵאִי לֹא בָּהָא קָמִיפְלִגִּי, דְּרַבִּין 41
כְּבֵר בּוֹפֵרָא מְמוֹנָא הוּא – תְּשִׁלּוּם הַכּוֹפֵר הוּא מִמּוֹן, וְהִינּוּ שְׁצָרִיךְ 42
לְשִׁלָּם שׁוּי הַנִּזְק לְיִוִּרְשֵׁי כִּלְלִי דִּינֵי מִמּוֹנוֹת, וְלִכֵּךְ מִשְׁלַם כְּפִי שׁוּי 43
הַנִּזְק, וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּנֵי שֵׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה כְּבֵר בּוֹפֵרָא 44
בְּפִרְהָ, וְלִכֵּךְ צָרִיךְ לְשִׁלָּם כְּפִי שׁוּי הַמּוֹיֵךְ. 45
רַב פֶּפֶא דְּחוּחַ בִּיאֵרוֹ שֶׁל רַב חֲסִדָּא בְּמַחְלֻקְתָם: אִמְרֵי רַב פֶּפֶא, לֹא – 46
אִין מַחְלֻקְתָם תְּלוּיָה בְּדָבָר זֶה, אֲלֵא רַבּוּלִי עֲלִמָא וְאֵף רַבִּין סוֹבֵרִים 47
שֶׁבּוֹפֵרָא בְּפִרְהָ הוּא, וְהָכֵא בָּהָא קָמִיפְלִגִּי, שְׂרַבִּין כְּבֵר בְּדִנְיָן 48
שְׁיִמִּינִן – בְּשׁוּי דְּמִי הַנִּזְק שְׂמִים אֶת הַכְּפִרָה לְבַעַל הַשּׁוֹר, שְׂבִכֵךְ 49
קַבְעָה הַתּוֹרָה כְּפִרָתוֹ, וְאִילוּ רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּנֵי שֵׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן 50
בְּרוּקָה כְּבֵר, בְּדְמוּיָן שְׁיִמִּינִן. וְמֵאִי מַעְמָא דְּרַבִּין, שֶׁהַכּוֹפֵר הוּא בְּדְמוּיָן 51
הַנִּזְק, מִשּׁוּם שֶׁנִּתְאָמַר לְשׁוֹן 'שִׁיתָה' לְמָפָה – לְגַבִּי שׁוֹר מוֹעֵד שֶׁהִמִּיתִי 52
אָדָם, וְכִמוֹ שֶׁנִּאֲמַר (שְׁמוֹת כֹּא ל) 'אִם כְּפִר יוֹשֵׁת', וְנִתְאָמַר לְשׁוֹן 53
'שִׁיתָה' לְמַעְלָה – לְפָנֵי פֶרֶשָׁה זֹה, לְעַנּוּ דְּמִי וְלִדּוֹת, שֶׁנִּאֲמַר (שְׁמוֹת כֹּא 54
כב) 'כִּי יִצְעוּ אֲנִשִּׁים וְיִגְּפוּ אִשָּׁה דְּהָרָה וְיִצְאוּ יְלִידָהּ וְגו' עֲגוּשׁ יַעֲנֵשׁ 55
כְּאֲשֶׁר יוֹשֵׁת עָלָיו, וְיֵשׁ לְלַמּוֹד זֶה מִזֶּה, מִן הַחֲלָן לְגַבִּי דְּמִי וְלִדּוֹת הִינּוּ 56
בְּדִנְיָן – בְּשׁוּי דְּמִי הַנִּזְק שֶׁהֵם הוֹלְדוֹת, אֵף בָּאֵן בְּדִנְיָן, וְרַבִּי

המשך ביאור למסכת בבא קמא ליום ראשון עמוד א

1 לנגוח, ולכך אינו יכול לפטור עצמו מחיוב חצי נזק של תם, אלא שלא
2 ידע שכבר נגח שלש פעמים ונעשה מועד, ולכך אינו משלם נזק שלם.
3 שואלת הגמרא: וְנִימָא לִיה עדיין לבעלים, תָּם שְׁאִילִי מוֹעֵד לֹא
4 שְׁאִילִי – שאלתי ממך שור תם ולא מועד, וכיון שהוברר שהיה מועד
5 שדרכו לנגוח יותר, לא קיבלתי על עצמי שמירתו.
6 משיבה הגמרא: מְשֻׁם דְּאָמַר לִיה הבעלים, סוֹף סוֹף אִי תָם הָוָה
7 פְּלָגָא נִזְקָא בְּעִית שְׁלוּמִי – הרי אף אם היה תם היית צריך לשלם חצי
8 נזק, הַשְׁתָּא נִמְי זִיל שְׁלִים פְּלָגָא נִזְקָא – ואף עכשיו שהוא מועד עליך
9 לשלם לכל הפחות חצי נזק כתם.

10 שואלת הגמרא: וְנִימָא לִיה השואל לבעלים, אִי תָם הָוָה מְשֻׁתְּלִים
11 מְגוּפִי – אם היה השור תם היו גובים החצי נזק מגוף השור ולא היה
12 לי כל הפסד בכך, שהשור של הבעלים הוא, אך עתה שהשור מועד
13 גובים את הנזק משאר נכסי, ונמצא שאני מפסיד מכך.
14 משיבה הגמרא: מְשֻׁם דְּאָמַר לִיה הבעלים, סוֹף סוֹף אִתְּ לֹא תוֹרָא
15 בְּעִית שְׁלוּמִי לְדִידִי – הרי אף שגובים החצי נזק מגוף השור, היית צריך
16 לשלם לי תחת השור שגבו בשביל הנזק, וכדין שואל שחייב להחזיר
17 לבעלים השור ששאל, ואף עכשיו שהוא מועד יש לך לשלם דמי החצי
18 נזק ואינך נפסד מכך יותר משהיה תם.
19 שואלת הגמרא: וְנִימָא לִיה השואל לבעלים,

בבא קמא דף מ עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום ראשון) קנט

1 אם היה תם, הנה מוֹדִינָא בבית דין שהשור נגח לפני שיבואו עדים,
2 ומפְּטִירֵנָא בכך, שהרי תשלום חצי נזק הוא קנס ומודה בקנס פטור,
3 ואִפְּלִי לְמָאן דְּאָמַר שְׁפִלְנָא נִזְקָא מְמוּנָא, ולא היה נפטר בהודאתו,
4 עדיין נִימָא לִיהַּ השואל, אִי תָם הוּא הָיָה מְעִרְקֵנָא לִיהַּ לְאַנְמָא –
5 הייתי מבריחו לאגם ולא היה מהדיכן לגבות החצי נזק, שכן שור תם
6 אינו משתלם אלא מגופו.
7 אֵלָּא, הֲכָא בְּמָאי עֲקִינֵין שחייב השואל, כְּגוֹן דְּאִקְדִּים בִּי דִּינָא
8 וְתַפְסִיָּה – באופן שקדמו בית דין ותפסו את השור בעוד שלא היה לו
9 שהות כלל להבריחו לאגם.
10 מקשה הגמרא: אִי הֲכִי, בְּעָלִים אֲמַאי מְשַׁלְמִים חֲצִי נִזְק – מדוע
11 מחייבת הברייאא את הבעלים לשלם החצי נזק של מועד, נִימָא לִיהַּ
12 הבעלים לשואל, אֲתַפְסִיתִיהּ לְתוֹרָא בִּידָא מָאן דְּלֹא מְצִינָא
13 לְאַשְׁתַּעֲנוּיָי דִּינָא בְּתִירָה – התפסת את שורי ביד מי שאינני יכול
14 לעמוד עמו בדין ולהוציא שורי ממנו, שלא היית צריך להתפיס השור
15 ביד בית דין.
16 מתרצת הגמרא: מְשֻׁם דְּאָמַר לִיהַּ השואל לבעלים, הלא אף אִי
17 אֲתַרְתִּיתִיהּ נִיחָל – אם הייתי מחזירו לך, וכי לא מִינָךְ הָיוּ שְׁקָלִי לִיהַּ
18 –לא ממך היו גובים את השור, ואף עתה שתפסו את השור מרשותי לא
19 הפסדתיך בזה.
20 שואלת הגמרא: וְנִימָא לִיהַּ עדיין הבעלים לשואל, אִי אֲתַרְתִּיתִיהּ
21 נִיחָלִיהּ הָיָה מְעִרְקֵנָא לִיהַּ לְאַנְמָא – אם היית מחזיר לי את השור
22 קודם שיתפסוהו בית דין, הייתי מבריחו לאגם. ומאחר שפשעת ולא
23 שמרת על השור כראוי שלא יתפסוהו, עלך לשלם היזק זה.
24 משיבה הגמרא: מְשֻׁם דְּאָמַר לִיהַּ השואל לבעלים, סוֹף סוֹף מאחר
25 שהשור מועד, וכי לא מְעַלִּיתִיהּ הָיוּ מְשַׁלְמִי – לא היו גובים בית דין
26 את מלא הנזק משאר הנכסים, ולא היית מרוויח כלום במה שהיית
27 מבריחו לאגם.
28 שואלת הגמרא: הִנִּיקָא תשובה זו, הִיכָא דְּאִית לִיהַּ נִכְסֵי – באופן
29 שיש לבעלים שאר נכסים, אִךְ הִיכָא דְּלִית לִיהַּ נִכְסֵי מָאי אִיכָא
30 לְמִימַר, הלא אם היו מבריחים את השור לאגם לא היה לבית דין
31 מהדיכן לגבות.
32 משיבה הגמרא: מְשֻׁם דְּאָמַר לִיהַּ השואל לבעלים, בִּי הִיכָא
33 דְּמִשְׁתַּעֲבָדִי לְדִידֵךְ – כשם שמחויב אני להחזיר לך את השור,
34 ששאלתי ממך, הֲכִי נָמִי מְשַׁתַּעֲבָדִי לְהָאִידֵךְ – כך מחויב אני לשלם
35 את השור לניזק, ודין זה נלמד מְדַרְבֵּי נֶחֱוֹ, דְּתַנָּי, רַבִּי יִתְנִי אוֹמַר
36 מִנֵּין לְנוּשָׁה בְּבִירוֹ מִנָּה וְבִירוֹ בְּבִירוֹ – שאם היה לראובן תביעת
37 ממון על שמעון, וכגון שהלה לו ממון, ולשמעון היתה תביעת ממון
38 על לוי, מִנֵּין שְׁמוּצִיאִין מִנָּה וְנוֹתִינִים לָהּ – שמוציאים את הממון מלוי
39 ונותנים אותו לראובן, שכיון שחייב שמעון לראובן, אף לוי נשתעבד
40 לראובן ונחשב כבעל חוב, תִּלְמוּד לִזְמַר לגבי גזול ממון ונשעב
41 לשקר, כאשר יודה על חטאו (במדבר ז' ז') וְנִתַּן לְאִשְׁרֵי אֲשֶׁם לוֹ – יתן
42 את הגזילה לאותו אדם ששייך לו ממון זה, ומשמע אף שלא גזל ממנו
43 אלא שנשתעבד לו מחמת שהגזיל היה חייב לו ממון, ואף כאן כיון
44 שחייבים הבעלים לשלם לניזק, יכול השואל לשלם מהשור לניזק, ואין
45 יכולים הבעלים לטעון כנגדו שהיה לו להבריח השור.
46 שנינו בברייאא לעיל: הוֹעֵד בְּבִית שׁוֹאֵל וְהַחְזִירוֹ לְבְּעָלִים, בְּעָלִים
47 מְשַׁלְמִין חֲצִי נִזְק וְשׁוֹאֵל פְּטוֹר מִכְּלוּם. ומבינה הגמרא הטעם משום
48 רְשׁוּת מִשְׁנָה, שכיון שעבר מרשות השואל לרשות הבעלים נשתנה
49 דינו וחזר להיות תם. ואם כן יקשה, בְּסִיפָא מבואר שְׁרָשׁוֹת מְשֻׁנָּה,
50 ומדוע בְּרִישָׁא שעבר השור מרשות הבעלים לרשות השואל רְשׁוּת
51 אִינָה מְשֻׁנָּה ונשאר מועד.
52 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, תִּבְרָא – אכן יש סתירה מהרישא לסיפא, וצריך לומר
53 שְׁמִי שְׁשֻׁנָּה זו – את הרישא לא שְׁשֻׁנָּה זו – את הסיפא, ומחלוקת תנאים
54 היא.
55 רַבָּה אָמַר, הברייאא כולה כדעת תנא אחד היא, וּמְדַרְיָשָׁא – וממה

56 שמבואר ברישא שְׁרָשׁוֹת אִינָה מְשֻׁנָּה, צריך לומר שבסִיפָא נָמִי
57 סוברת שְׁרָשׁוֹת אִינָה מְשֻׁנָּה, וְסִיפָא הֵינִי מְעַמָּא – ומה ששנינו
58 בסִיפָא שאין הבעלים משלמים אלא חצי נזק, אינו משום שרשות
59 משנה, אלא מְשֻׁם דְּאָמַר לִיהַּ הבעלים לשואל, לֹא כָל בְּמִינָךְ
60 דְּמִינְעִידִתְּ לִיהַּ לְתוֹרָא – אין בכוחך לעשות שורי מועד, שיתכן ומאחר
61 שלא היה השור שלך לא שמרת כראוי, ולכך חוזר השור להיות תם
62 ברשות הבעלים.
63 רַב פָּפָא אָמַר, מְדַרְיָשָׁא מבואר שְׁרָשׁוֹת מְשֻׁנָּה, צריך לומר שבבְּרִישָׁא
64 נָמִי סוברת שְׁרָשׁוֹת מְשֻׁנָּה, וְרִישָׁא הֵינִי מְעַמָּא שנשאר השור מועד
65 אף לאחר שעבר לרשות השואל, אינו משום שרשות אינה משנה,
66 אלא מְשֻׁם דְּכָל מָקוֹם שְׁהוּלָךְ השור, שָׁם בְּעָלִי עָלִי – ואינו חשוב
67 שיצא מרשות הבעלים:
68 שנינו במשנה: שׁוֹר הַאֲצִטְדִין אִינוֹ תֵּיב מִיתָה [וְכוּ'] שנאמר 'כי יגח'
69 ולא שיגחורו:
70 אִיבְעִיָּא לָהּ, שור האצטדין מהו לְגַבִּי מִזְבֵּחַ – האם דינו ככל שור
71 הנוגח אדם שאף באופן שאינו נסקל פסול להקרבה על גבי המזבח, או
72 שכיון שנגיחתו היתה באונס כשר להקרבה.
73 מביאה הגמרא, נחלקו אמוראים בכך: רַב אָמַר בְּשֵׁר, וְשְׁמוּאֵל אָמַר
74 פְּסוּל. רַב אָמַר בְּשֵׁר משום שְׁאֵנוּם הוּא בנגיחתו, וְשְׁמוּאֵל אָמַר
75 פְּסוּל, שְׁהָרִי נִעְבֵּד בּוֹ עֲבִירָה – ושור שנעשתה בו עבירה פסול לגבי
76 מזבח.
77 מִיתִיבִי, נאמר בפסוק (ויקרא א' ב') מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן
78 תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבָּנְכֶם, וממה שנאמר 'מן' משמע למעט שרק חלק
79 מהבהמות כשרות להקרבה ולא כולם, ויש לדרוש מִן הַבְּהֵמָה
80 לְהוֹצִיא אֶת הַרֹבֵעַ וְאֶת הַנֶּרְבֵּעַ – למעט שור שבעל אשה או בהמה
81 שנבעלה לאיש. מִן הַבָּקָר לְהוֹצִיא אֶת הַנֶּעְעֵבֵד – למעט בהמה
82 שעשאוה עבודה זרה והשתחו לה, שפסולה להקרבה. מִן הַצֹּאן
83 לְהוֹצִיא אֶת הַמִּוִּקֶּצֶה – למעט בהמה שיחידה להקריבה לעבודה זרה.
84 וממה שנאמר 'וּמִן הַצֹּאן' בתוספת וא"ו, יש לדרוש לְהוֹצִיא אֶת
85 הַנֶּזֶגֶת – למעט שור שנגח והרג אדם.
86 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִם נֶאֱמַר מִיעוֹט לְרֹבֵעַ, לָמָּה נֶאֱמַר מִיעוֹט נוסף
87 לְנוֹגֵת, וְאִם נֶאֱמַר נֹגֵחַ לָמָּה נֶאֱמַר רֹבֵעַ, והלא דין שניהם שוה שאם
88 שני עדים העידו שרבע השור או נגח צריכים לסוקלו, ומאחר שנתמעט
89 אחד מהם יש למעט אף השני. אלא מִפְּנֵי שֵׁשׁ חומרה בְּרֹבֵעַ שְׁאִין
90 בְּנוֹגֵת, וְשֵׁשׁ חומרה בְּנוֹגֵת שְׁאִין בְּרֹבֵעַ, הַרֹבֵעַ חמור שכן עֲשָׂה בּוֹ
91 אוֹנֵם בְּרָצוֹן, ואילו הַנֹּגֵחַ לֹא עֲשָׂה בּוֹ אוֹנֵם בְּרָצוֹן, והַנֹּגֵחַ חמור
92 שכן מְשַׁלֵּם בּוֹפֵר אם היה מועד להרוג אדם, ואילו רֹבֵעַ אִינוֹ מְשַׁלֵּם
93 אֶת הַבּוֹפֵר, לְפִיכָךְ הוֹצִירָה לִזְמַר רֹבֵעַ וְהוֹצִירָה לִזְמַר נֹגֵחַ.
94 ומדייקת הגמרא: קָתַנִּי מִיתָה בְּדַבְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְרֹבֵעַ עֲשָׂה בּוֹ אוֹנֵם
95 בְּרָצוֹן, נֹגֵחַ לֹא עֲשָׂה בּוֹ אוֹנֵם בְּרָצוֹן, וְלִמָּי הִלְכָתָא – לענין מה
96 נאמר חילוק זה, לֹא – האם לא לְעֵנִי קֶרֶךְן שבו עוסקת הברייאא.
97 ומבואר כדעת רב ששור האיציטדין כיון שאנוס הוא, כשר לגבי מזבח.
98 דוחה הגמרא: לֹא – חילוק זה לא נאמר על פסול ההקרבה, אלא
99 לְקַטְלָא – לענין הריגת הבהמה, שבהמה הנרבעת באונס נסקלת ואילו
100 שור הנוגח באונס כגון שור האיציטדין אינו נסקל כמבואר במשנה, אך
101 לענין ההקרבה יש לומר שפסול אף באונס וכדעת שמואל.
102 וְהֲכִי נָמִי מִסְתַּבְרָא שרבי שמעון מדבר בהריגת הבהמה ולא בפסול
103 הקרבתה, דְּאִי אֲמַרְתָּ לְרַבָּה, אם כן מה זה שאמר רבי שמעון שאילו
104 לא נאמר מיעוט לנוגח לא הייתי לומד מרובע משום שְׁנוּגָה לֹא עֲשָׂה
105 בּוֹ אוֹנֵם בְּרָצוֹן, והרי כל עוד שלא נאמר המיעוט לנוגח, לֹא אוֹנֵם
106 דִּידִיהּ כְּתִיב וְלֹא רָצוֹן דִּידִיהּ כְּתִיב – לא נאמר כלל בתורה פסול
107 הנוגח לקרבן לא באונס ולא ברצון, ואיך מוכיח רבי שמעון מדין
108 שעדיין לא נאמר. אֵלָּא לֹא חילוק זה נאמר לְקַטְלָא – לענין הריגת
109 הבהמה על פי עדים, שדין זה כבר נאמר, ומה מוכיח רבי שמעון שדין
110 הנוגח קל מדין הרובע.

המשך ביאור למסכת בבא קמא ליום ראשון עמוד ב

1 הגמרא מבארת המשך דברי רבי שמעון: אָמַר מַר, נוֹגַח מְשַׁלֵּם אֶת
2 הַכּוֹפֵר רוֹבֵעַ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַכּוֹפֵר. מקשה הגמרא, הֵיכִי דָמִי –
3 באיזה אופן נאמר חילוק זה, אֵילִימָא באופן דְּרַבְעָה וְקַטְלָה –
4 שברביעת השור מתה האשה, ובזה אמר רבי שמעון שאינו משלם
5 כופר, יש להקשות מַה לִּי קַטְלָה בְּקֶרְנָא מַה לִּי קַטְלָה בְּרַבִּיעָה – מה
6 לי אם הרג השור בקרניו או שהרג ברביעתו, ומדוע אכן אינו משלם
7 כופר. וְאַלָּא תאמר שמדובר באופן דְּרַבְעָה וְלֹא קַטְלָה – שרבע השור
8 ולא מתה האשה, עדיין יקשה מה חילוק הוא זה, הרי הֵאִי דִּלֹּא מְשַׁלֵּם

9 כּוֹפֵר אֵינוֹ מְשוּם שְׁקֵל מְנוּגַח, אלא מְשוּם דִּלֹּא קַטְלָה הוּא, ודין
10 הכופר נאמר על הריגת אדם וכיון שלא הרג אינו משלם כופר, שהרי
11 אף הנוגח אינו משלם כופר אלא באופן שהרג אדם בנגיחתו ולא אם
12 הוזק בלבד.
13 אָמַר אַבְיִי, לְעוֹלָם מדובר באופן דְּרַבְעָה וְלֹא קַטְלָה, וכגון דִּאֲתִיּוּהָ
14 לְבִי דִּינָא וְקַטְלוּהָ – שהעידו על האשה שנבעלה בבית דין והרגוהּ,
15 ובאופן זה מֵהוּ דִּתִּימָא שהריגת האשה מחמתו